به نام خدا

دیدار در سرزمین آفتاب

مولف :

سکینه سلیقه دار

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران – ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

سرشناسه : سلیقه دار، سکینه ، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدیدآور: دیدار در سرزمین آفتاب/ مولف: سکینه سلیقه دار
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری : ۱۷۷ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۹۲۳-۲
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : سفرنامه
رده بندی کنگره : TP ۹۸۳
رده بندی دیویی : ۶۶۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۴۱۲۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

نام کتاب : دیدار در سرزمین آفتاب
مولف : سکینه سلیقه دار
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول ــ ۱۴۰۵
چاپ : زبرجد
قیمت : ۴۰۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
https//:chaponashr.ir/ketabresan
شابک :۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۹۲۳-۲
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

تقدیم به

روح مهربان مادرم زنده یاد بانو صدیقه اخلاقی که پیوسته برای شادی انسان ها دعا می کرد

و به فرزندانی که تکه ای از قلبشان همیشه پشت درهای قدیمی وطن جا مانده است

اگر روزی چشمهایت را باز کردی و خودت را وسط یک کوره دیدی نترس و سعی کن از آن پخته خارج شوی چرا که "سوختن" را همه بلدند

هاروکی موراکی

فهرست

مقدمه ۱۱

دلتنگی های بی پایان ۱۷

آشنایی با موقعیت جغرافیایی و طبیعی سرزمین ژاپن ۲۷

چهار فصل در ژاپن ۲۹

ویژگی های پایتخت ژاپن ۳۲

فرهنگ مردم ژاپن ۳۷

فرهنگ ازدواج در ژاپن ۳۹

ایکیگای در فرهنگ ژاپن به چه معناست ؟ ۴۵

توکیو شهری متنوع ۴۶

جنبه‌های منفی شهر توکیو (سایه‌های پنهان) ۵۲

فرهنگ و قوانین حاکم در قطارهای تردد شهری ۵۶

گشت و گذار درپارک اوئنو (Ueno Park) ۵۷

گردش در باغ شینجوکو گیوئن (Shinjuku Gyoen National Garden) ۶۰

دیگر جاذبه‌های گردشگری توکیو : ۶۴

چشمه های آب گرم طبیعی ژاپن (اونسن) ۷۷

فواید اونسن ها ۷۸

آداب ورود به چشمه های آب گرم یا اونسن ها ۷۹

معرفی بهترین اونسن های آب گرم ژاپن ۸۱

نگاهی به صنعت گردشگری در ایران ۸۳

اشتراکات فرهنگی میان ایران و ژاپن ۸۶

جشنواره‌ها و مناسبت‌های خاص..... ۹۰
جشن‌های توکیو (جشن شکوفه‌های گیلاس)..... ۹۰
جشنواره برف..... ۹۱
جشنواره تنتو..... ۹۲
جشن عروسک‌ها..... ۹۲
غذا در شهر توکیو..... ۹۲
جایگاه و اهمیت چای در زندگی مردم ژاپن..... ۹۵
تهیه و مصرف نمونه های مختلف چای در ژاپن :..... ۹۶
دین در ژاپن..... ۱۰۰
آشنایی با معابد ژاپن..... ۱۰۵
معبد فوشیمی‌اینارى کیوتو..... ۱۰۶
علت نام گذاری معبد فوشیمی‌اینارى..... ۱۰۷
نگاهی گذرا به تاریخ ژاپن..... ۱۱۳
دوران امپراتوری (بزرگ سالاری)..... ۱۱۴
تقسیم‌بندی زمانی :..... ۱۱۸
نقش دوره ادو در شکل گیری اخلاقیات ژاپنی ها..... ۱۱۹
پیشینه روابط ایران و ژاپن..... ۱۲۳
نخستین سفیر ایران در ژاپن..... ۱۲۶
مناسبات سیاسی ایران و ژاپن همزمان با جنگ جهانی دوم..... ۱۲۶
دوره اول : پیش از انقلاب (عصر طلایی اقتصاد)..... ۱۲۸
سیستم حکومتی ژاپن معاصر و نقش امپراطور..... ۱۲۹

نقش امپراتور در ژاپن ۱۳۰
تأثیر جنگ جهانی دوم بر قدرت امپراتور ۱۳۱
آموزش در ژاپن ۱۳۳
عوامل موفقیت در آموزش و پرورش ژاپن ۱۵۰
آموزش عالی و دانشگاه در توکیو ۱۵۴
نزدیک شدن به پایان سفر ۱۵۸
بازگشت به ایران ۱۶۱
سخن آخر ۱۶۳
یادداشت های متن : ۱۶۵
فهرست منابع : ۱۷۵

مقدمه

سفرهای زیادی به کشورهای مختلف دنیا داشته ام البته نه با انگیزه ماجراجویی و گردشگری بلکه به دلیل موقعیت شغلی که همسرم در آن قرار داشت .آن سفرها چه آنها که پر از سختی و مرارت بودند و چه آنها که مطبوع و دلچسب ، سفرهایی بودند که سالهایی از عمر خود را در آن سپری کردم و تجربیات فراوانی اندوختم و آن تجربیات ارزشمند کمک کرد تا خود ، جهان و خالق مهربانش را بهتر بشناسم در این میان اما سفر به کشور ژاپن سفری متفاوت و خاص بود . از این جهت متفاوت بود که درآن سفر فرزندم دیگر کودک نبود که او را همراه با خود به سفر ببرم بلکه او میزبان من در شهر توکیو پایتخت ژاپن بود . فرزندی که بعد از سال ها تحصیل ، حاصل تلاش های شبانه روزی اش تدریس در دانشگاه توکیو , دانشگاه واسدا ، دانشگاه میجی و سیکی بود .

تفاوت دیگر این سفر در ویژگی های مردم و کشور ژاپن به لحاظ فرهنگی و اخلاقی بود که مانند آن را در کشورهای دیگر ندیده بودم و در این نوشتار به آن اشاره خواهم کرد .

به یاد دارم در دوران کودکی وقتی پدرم ما را برای گردش به پارک و مکان های دیدنی شهر تهران می برد اشخاصی که شغلشان عکاسی بود در مناطق گردشگری شهر پرسه می زدند و با اصرار و سماجت می خواستند از مردمی که برای گردش و تفریح آمدند عکس یادگاری بگیرند . عکس های یادگاری متنوعی از آن روزها در آلبوم خانوادگی دارم که مثلا برای گردش به پارک نیاوران رفته بودیم و آقای عکاس چند عکس فوری از ما گرفته بود یا عکس های پدر ومادرم که در جوانی در طبیعت پارک کوه سنگی مشهد توسط عکاسی دوره گرد به یادگار از آن روزها به جا مانده است دیدن آن عکس ها ی زیبا و نوستالژی روایت گر خاطرات آن سال هاست اما امروزه با استفاده از فن آوری های دیجیتال هرگردشگر یا مسافری می تواند با تلفن هوشمند همراهش عکس و فیلم یادگاری بگیرد و خاطرات سفرش را ثبت کند.

تصمیم گرفتم در کنار عکس و فیلم سفر به ژاپن ، خاطره این سفر را بنویسم نه فقط برای ثبت لحظه ها ، بلکه برای زنده نگه داشتن احساسات مادرانه ، گریه های ناشنیده مادران منتظر ، مادرانی که از پشت پنجره های فرودگاه، فرزندانشان را بدرقه و قلبشان را همراه فرزند راهی غربت می کنند . حس و حال این سفر را نوشتم تا بعدها بتوانم با نوشته‌هایم مجددا به این سرزمین سفرکنم با این انگیزه که شاید حاصل ثبت تجربیات سفرم برای دیگران مفید باشد .

سفر کردن در زندگی من همزمان با دانشجو شدنم و در سن ۱۸ سالگی وقتی که در دانشگاه یزد در رشته دبیری تاریخ پذیرفته شدم ، آغاز شد و تاکنون که سالها از دوران دانشجویی ام گذشته است ، همچنان ادامه دارد.

فکر سفر به ژاپن شاید هیچ وقت در ذهنم شکل نمی گرفت و یا اگر تصمیم می گرفتم که ازکشور خارجی دیدن کنم ژاپن را به لحاظ دوری مسافت برای سفر انتخاب نمی کردم اما آنچه این امر را موجب شد، اقامت فرزندم در شهر توکیو پایتخت ژاپن بود که تصمیمم را قوت بخشید و سبب شد تا عزم را جزم و مهیای سفر شوم .

آشنایی من از سرزمین ژاپن قبل از سفر به این کشور محدود بود به آنچه که در فیلم و سریال و کارتون های برنامه کودک در تلویزیون دیده بودم . به خاطر دارم زمانی که دانش آموز بودم ، سریال "سالهای دور از خانه" که سرگذشت زندگی یک دختر ژاپنی به نام "اوشین"بود از تلویزیون پخش می شد و من با اشتیاق ماجرای آن فیلم را دنبال می کردم. سالها بعد هنگامی که آهنگ تیتراژ کارتون فوتبالیستها در برنامه کودک تلویزیون پخش می شد فرزندم محمد که شش سال داشت چنان به وجد می آمد ، سرتاسر اتاق را با شور و هیجان خاصی می دوید و نام شخصیت های کارتون "واکی وایاشی" و "سو باسا "را بر زبان می آورد و اگر صد بار هم آن کارتون را تماشا می کرد خسته نمی شد حتی بعد از پایان کارتون فوتبالیستها به اتاقش می رفت و با دقت و وسواس ،آدمک های اسباب بازی اش را در دو طرف اتاق کنار هم می چید و

کارتون فوتبالیست ها را بازی می کرد. آن روزها هرگز تصورش را نمی کردم که روزی برای دیدار فرزندم راهی سرزمین آفتاب شوم .

محمد، هنگامی که نوزادی چند ماهه بود ، در اتاقی آرام خوابیده بود؛ درآن اتاق پنجره‌ای به طول دو تر در دو متربا قاب آهنی قرار داشت درزهای آن چنان به قاب آهنی چسبیده بود که هیچ وقت پنجره را باز نمی کردیم اما آن روز زمین لرزید و بر اثر زلزله ناگهان پنجره اتاق باز شد و شکست شیشه ها بر روی کودکم فروریخت. لباس‌هایش از هم درید و پاره شد، اما فرزندم، آن نوزاد کوچک، حتی خطی برنداشت؛ گویی دستی نامرئی او را در آغوش گرفته بود و از میان تکه شیشه های شکسته ، سالم و بی‌خراش بیرون کشید. بی‌گمان حکمتی در آن معجزه بود . وقتی که با رتبه ای قابل تحسین در دانشگاه تهران پذیرفته شد یا وقتی در المپیاد ادبی دانشگاه رتبه برتر را کسب کرد و در گروه نخبگان قرار گرفت با خود اندیشیدم فرزندم از آن حادثه‌ی هولناک جان سالم به در برد تا امروز شاهد باشم که وجودش برای میهن و در راه ترویج علم، چقدر مفید و روشنگر است.آری، آن روز دستی نامرئی او را از میان شیشه های شکسته بیرون کشید، و امروز می‌بینم که همان دست، او را برای خدمتی بزرگ‌تر نگاه داشته است؛ خدمتی در راه دانش و آبادانی میهن .

ژاپن مهد تکنولوژی و غول الکترونیک است ژاپنی‌ها همراه با هر محصول الکترونیکی‌ای که به جهان عرضه کردند قسمتی از فرهنگشان را هم صادر کردند. خصوصیات فرهنگ ژاپن به حدی عجیب و غریب است که مردم سایر کشورها واقعاً نمی‌توانند تصور کنند در ژاپن چه می‌گذرد.

آنجا دنیای دیگری است این کشورآسیایی کوچک ، هم یکی از پیشرفته‌ترین کشورهای صنعتی جهان است و هم تاریخ غنی و شگفت‌انگیزی دارد. سرزمینی که در آن سنت‌های چند صد ساله با فناوری‌های پیشرفته ترکیب شده است و معابد باشکوهش در میان کلان‌شهرهای شلوغ خود نمایی می کنند کشوری مملو از شگفتی و جذابیت .

توکیو پایتخت ژاپن یکی از پرجمعیت‌ترین شهرهای جهان ، با جمعیتی بالای ۲۸ میلیون نفر ، دارای مردمانی سخت کوش ، اخلاق مدار و نظم پذیراست . در مدت اقامت در شهر توکیو از نزدیک با تفاوت‌ها و تضادهای اقلیمی ، شیوه مدیریت شهری و سبک زندگی مردم ژاپن آشنا شدم. اکنون خوشبخت بودم که اشتیاق دیدار فرزند عزیزم و تجربه آشنایی با ژاپن در یکی از بهترین فصل ها با شکوفا شدن گل های زیبای "ساکورا "(شکوفه های گیلاس)برایم محقق شده بود. در شهر شگفت انگیز توکیو ، درست لحظه‌ای که در فرهنگ و آداب و رسوم مردم ژاپن غرق هستید، ناگهان مغزتان از فناوری‌ها و تکنولوژی‌های پیشرفته‌ای که می‌بینید، سوت می‌کشد. این شهر پرتکاپو ترین شهر جهان است با چهارراه معروفش، " شیبویا "،که برای من این چهار راه یکی از حیرت انگیزترین خیابان هایی بود که در عمر خود دیده بودم . از فروشگاه‌های مدرن ، ساختمان های غول پیکر گرفته تا مغازه‌های پر از صنایع‌دستی سنتی و سفال‌های دست‌ساز، شیرینی‌های ماتچا و ... ، همه اینها توکیو را از یک شهر معمولی تبدیل به شهری متفاوت کرده است . در اینجا باید به این نکته قویا اشاره کنم که خوشبختانه جزو آن دسته افرادی نیستم که تا به یک کشور خارجی سفر می کنند شیفته آن کشور می شوند و به وطن خود با نگاهی تحقیرآمیز می نگرند یا به عبارتی هر آنچه خوب است را منسوب به کشور خارجی می دانند و هر چه بد و منفور است را به کشور خود نسبت می دهند . همواره کوشش کرده ام که نگاه و تفکر انتقادی داشته باشم و به دور از تعصب ،باورهای خود و دیگران را به چالش بکشم و در نهایت به درک عمیق‌تری از موضوعات مختلف دست پیدا کنم .

بعد از سفربه ژاپن کتاب های متعددی درباره این کشور خواندم و با توجه به تجربه سفروآشنایی نزدیک با مردم آنجا ، عامل مهم و کلید اصلی رشد و پیشرفت این کشوررا در تامل و تفکریافتم به عبارت دیگر بر این باورم آنچه موجب ترقی ژاپن شد در درجه اول خودشناسی مردم آنجا بوده که به مرور زمان با انعطاف پذیری و یادگیری سریع از دیگران ، ترکیب شده و ژاپن امروز را ساخته است . یعنی مردم ژاپن در آن دوران ۲۰۰ ساله ای که در انزوا بودند و فقط ارتباط محدودی با چین ، کره و هلند داشتند هویت ملی ، فرهنگ ، هنر و نظام اجتماعی شان را تقویت

کردند بر روی نیازهای داخلی و خود کفایی تمرکز کردند و بعد به سرعت به سمت یادگیری از غرب رفتند . من از این سفر نتیجه گرفتم که ژاپنی ها با خودشناسی ، حفظ هویت قوی ،خود را با دنیا تطبیق دادند تطبیقی خلاقانه نه تقلیدی کورکورانه و بعد انعطاف پذیری آنها ، سبب شد تا ژاپن به یک قدرت جهانی تبدیل شود .

قدرت اندیشیدن ، فکر و تامل و تدبیرکردن از نکات کلیدی است که موجب سازندگی جامعه می شود. قرآن کریم نیز به طور مکرر انسان‌ها را به تفکر و تعقل فرا می‌خواند. واژه "فکر" و مشتقات آن ۴۷۹ بار در قرآن آمده است و این نشان‌دهنده اهمیت و تأکید اسلام بر تفکر و تعقل به عنوان یک اصل اساسی در زندگی است. همچنین اهمیت خودشناسی نیز در قرآن بسیار مورد تاکید قرار گرفته است. شناخت و خودشناسی کلید سعادت و رستگاری در دنیا و آخرت است.

انسان برای رسیدن به کمال و تعالی ناگزیر است که ابتدا ویژگی ها و توانایی ها و استعدادهای خدادادی خویش را بشناسد، زیرا که فساد اخلاق و جهالت و دیگر گرفتاری های بشر امروز ناشی از این است که به خودشناسی توجه ندارد و فراموش کرده است که دارای جسم و روح است و برای رسیدن به کمال و سعادت، شناخت خویشتن و پرورش تن و روان هر دو لازم است. در غیر این صورت از مقاصد انسانی دور می شویم و به هدف زندگی و خلقت نمی رسیم . با خودشناسی، نیروهای شگرف و استعدادهای انسان کشف می گردد و با به کار بردن آنها هر انسانی که بالقوه کامل است به کمال و تعالی دست می یابد. پس مهمترین سفرزندگی، سفر در وجود خودمان است که در نهایت موجب رشد و پیشرفت جامعه می شود .

برای درک بهتر مطلب را با ذکرداستان کوتاهی بیان می کنم :

"کوله پشتی اش را برداشت و راه افتاد که دنبال خدا بگردد و گفت تا کوله ام از خدا پر نشود بر نخواهم گشت . نهالی رنجور و کوچک در کنار راه ایستاده بود . مسافر با خنده ای رو به درخت گفت : چه تلخ است کنار جاده بودن و نرفتن ، و درخت زیر لب گفت : ولی تلخ ترآن است که بروی و بی ره آوردی برگردی.